

De cursus in oorlogs-economie aan het Albany-Institute. — Wie het kleine niet eert, is het groote niet weerd!

De cursus in oorlogs-economie aan het Albany-Institute. — Aardappelschillen zijn ook brandstof!

Internationale Zuinigheid

Ik kom juist uit Duitschland terug, na tevoren een week in Engeland te zijn geweest. Beide reizen deed ik in opdracht der regeering, die cursussen in zuinigheid aan 't voorbereiden is. Maar daarover hóórt ge later wel officieel, en ik mag er trouwens nog weinig of niets van vertellen. Zelfs over de enkele dingen die ik hier opteeken, zou ik niet eens gesproken hebben als ik niet door een toeval van Berlijn naar Leiden met 'n fotograaf vanPanorama gereisd had, welk gezelschap in Bentheim nog uitgebreid werd tot het goede getal van drie, doordat ik daar den hoofdredacteur van hetzelfde blad ontmoette, die uit Servië terug kwam met een voorraad interessante foto's.

Laat me u daarvan even iets vertellen. Zooals bekend genoeg is, dragen de Panorama fotografen een in goud geborduurde P op den rechter bovenarm. Ik wist dus dadelijk met wien ik te doen had, toen er te Berlijn een heer bij me in de coupé stapte, die z'n kodak in 't net legde en tot mijn verbazing bij het electrisch licht van den uitmuntend ingerichten D-wagen zijn foto's begon te ontwikkelen. „Ja, een donkere kamer hebben wij niet meer noodig", zei hij, als in antwoord op mijn verwonderd kijken. „Dat is een omslachtige, verouderde methode". De hoofdconducteur stond glimlachend toe te kijken. „Das fünfzigste Mal dass wir zusammen reisen", zei hij tot den fotograaf, en deze liet mij een prachtige kiek van het Oostelijke front zien, waar hij zoo juist vandaan kwam.

In Bentheim veroorzaakte hij een kleine opschudding. Het bleek dat er aanteekeningen op een van zijn manchetten stonden; dat kleedingstuk werd hem afgenomen en hij moest voor een hooggeplaatst officier verschijnen, die hem een streng verhoor begon af te nemen. Intusschen behandelde men mij, die de beste aanbevelingsbrieven had, met groote voorkomendheid; men sloeg mijn naam op in een alfabetisch register, en tot mijn groote verrassing bleek men een uitstekend portret van mij te bezitten, dat aandachtig met het origineel vergeleken werd.

„Ja, wir wissen hier alles!" zei de beambte 'n beetje gewichtig, maar vriendelijk. Ik maakte mij wat ongerust over mijn evenwel zeer kalm blijvenden reisgenoot, en toen wilde 't toeval dat daar de hoofdredacteur van „Panorama" kwam aanstappen, goedgemutst en zeker van zijn zaak als altijd. Hij sprak even met den officier, bedaard en beslist, zooals ik hem dat gedurende den oorlog al menigmalen in Londen, in Parijs, in Brussel heb zien doen, en vijf minuten later zaten we met z'n drieën weer in den trein, alsof er geen moeilijkheden geweest waren.

Ik vertelde iets van mijn indrukken.

In Duitschland neemt men het ernstig met de zuinigheid. Geheimrat Jancke, van 't ministerie van binnenlandsche zaken, die belast is met de leiding der zuinigheidsbeweging, bekende mij dat de Duitschers wat laat begonnen waren met beperkende bepalingen aangaande de voeding. „Wir hatten uns den Krieg ein wenig kürzer gedacht," zei hij. Maar nu was de zaak krachtig aangepakt. „En het is een van de zegeningen van den oorlog," vervolgde de heer Jancke, „dat ons volk nu leert zuinig te eten. Het heeft zelfs in goede tijden zooveel voedsel niet noodig als het gewoon is tot zich te nemen. Weet u wel dat men zeer goed leven kan van niets dan grof brood en aardappelen, mits men er voldoende vet bij neemt? Leest u daar het boek van den Deenschen dokter Hindhede, „Moderne Ernährung", eens op na, dat ook in Holland verdiende gekend te worden. Voor 72 pfennig per dag kan een volwassen man zich zeer goed voeden. Als men dat maar wist! En hebt u wel eens bedacht dat. als iedereen in Duitschland per dag één pfennig op zijn eten bespaart, daardoor per jaar een kapitaal van 140 millioen mark beschikbaar zou komen? Cijfers zijn welsprekend, niet waar?"

„Maar wordt er bij u hoofdzakelijk op de voeding bezuinigd?" vroeg ik.

„Neen, ook op andere dingen. Maar zoo strikt noodig is dat niet. U zoudt u verbazen als u onze voorraden in getallen hoorde uitdrukken. En weet u waarvan we nog 't meeste bezitten?"

Ik knikte bevestigend, en zuchtte. „Van munitie", zei ik.

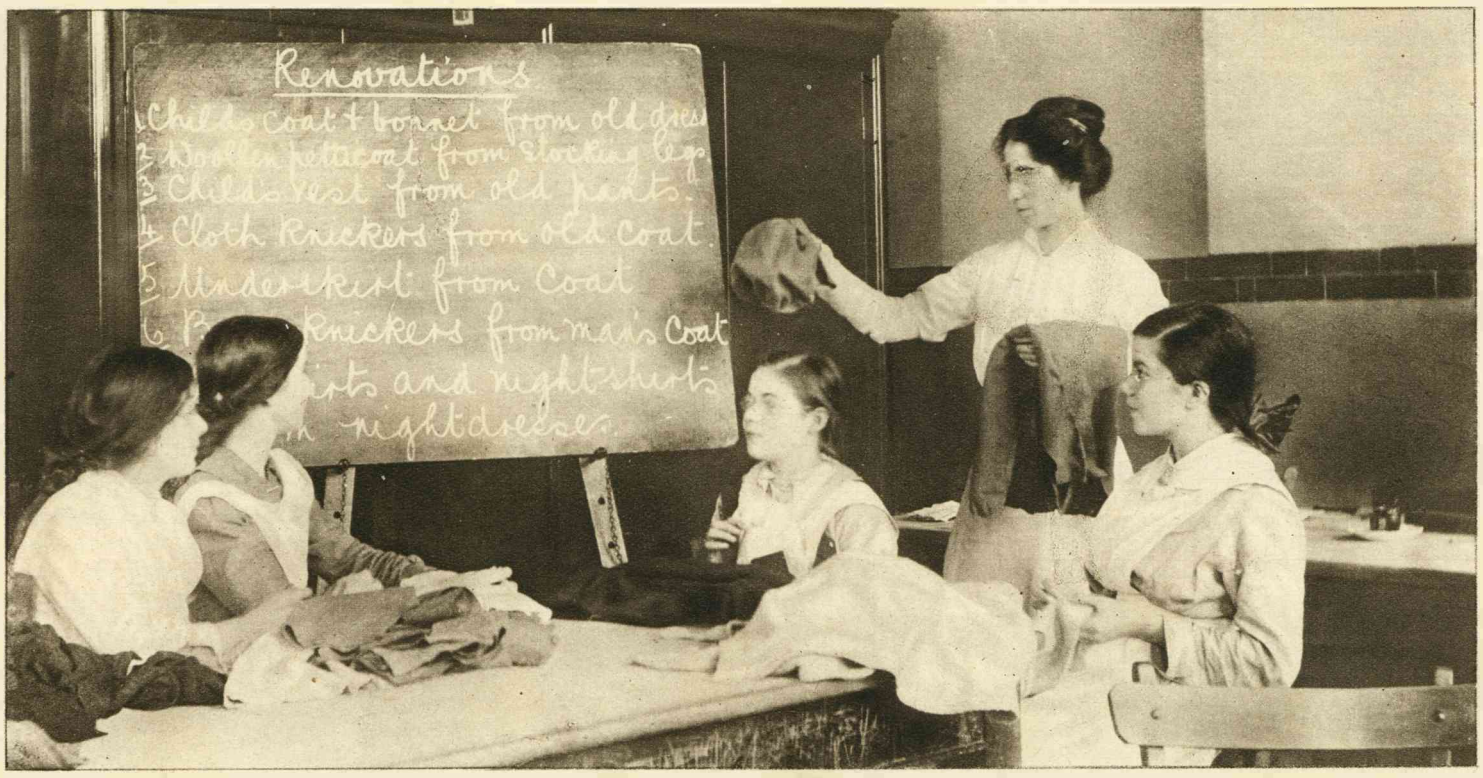
De Geheimrat wreef zich vergenoegd de handen en antwoordde: „Juist. En voor wat er nu minder gegeten wordt, zullen we des te meer munitie kunnen aanschaffen."

Ja, de Duitschers hebben 't wel goed ingericht. Met den indruk dat de staatsmachine in hun land voortreffelijk, geruischloos en onfeilbaar werkt, verliet ik Berlijn.

Hoe geheel anders waren mijn indrukken van de Engelsche organisatie geweest. Ook in Engeland had ik wel gezien dat men van den ernst der toestanden volkomen doordrongen was, en ofschoon de stemming er luchthartiger leek, minder vast en energiek dan in Duitschland, kreeg ik er toch ook de overtuiging dat men zich voorgenomen had met taaie volharding door te zetten tot het bittere einde. Alleen, men legt zich daar minder zware offers op, eischt niet zooveel van zichzelf, dwingt zich niet zoo licht tot vrijwillige ontberingen. Het schijnt dat men in Engeland zoo ten volle vertrouwt op den grooten rijkdom en de onuitputtelijke hulpbronnen van dat machtige organisme, dat het inzicht omtrent de eindigheid daarvan slechts langzaam doordringt.

Toch vond ik, bij mijn onderzoek, reeds vele teekenen die er op wijzen dat ook het Engelsche volk de noodzakelijkheid van bezuinigingen gaat inzien.

Ik bezocht ook het Albany-Institute, waar „oorlogseconomie" onderwezen wordt. Daar houdt men een cursus voor vrouwen, om haar te leeren hoe zuinig gekookt kan worden, met een minimum brandstof en een minimum voedsel - materiaal, zonder dat daardoor de nationale gezondheidstoestand wordt geschaad. Ook ziet men er gedemonstreerd hoe oude kleedingstukken hersteld en opgekalefaterd kunnen worden, hoe het mogelijk is polsmoffen uit versleten kousen te maken, een jongensbroek uit 'n afgedragen mansjas, mutsen voor meisjes uit oude truien. En menige thans ontbeerlijke baljapon verandert er in twee daagsche kinderjurken.

De cursus in oorlogs-economie aan het Albany-Institute. — Werpt geen oude kleeren weg, eer gij nieuwe hebt!

Voorzitster van het Institute is de Hertogin van Albany, die persoonlijk den goeden gang van het werk leidt en juist een bezoek aan de verschillende klassen kwam brengen toen ik er mijn notities zat te maken.

Ik had het voorrecht aan de hertogin te worden voorgesteld, die, zooals men weet, ons land meermalen als gast van een koninklijk bloedverwant bezocht heeft. Zij toonde zeer goed op de hoogte te zijn van ons doen en laten en deed vele belangstellende vragen. Over de wijze waarop wij onze neutraliteit handhaven, sprak zij zeer waardeerend. Tenslotte schonk zij mij drie foto's, door haarzelf in het Institute opgenomen.

Wat mij, evenals in Duitschland, sterk trof bij de gesprekken met hooggeplaatste personen als bijvoorbeeld deze hertogin, is dit: zij zijn door den oorlog nader tot het volk gekomen. Moge hiervan de heilzame invloed ook na den oorlog gevoeld worden!

Terwijl ik deze ondervindingen aan den „Panorama"-redacteur vertelde, waren wij het station Leiden genaderd. Daar nam ik afscheid van mijn vriendelijk reisgezelschap om spoedig daarna mijn woonplaats, de residentie, te bereiken.

JOHANNA TIJRSTRAAT.